

BEOGRADSKA ŠKOLA ZA STUDIJE BEZBEDNOSTI
NEDELJNI PREGLED VESTI
Priredila: Lena Petrović

SADRŽAJ:**INSTITUCIJE** **2****Vlada Srbije**

VUK JEREMIĆ: FERHAGEN DOLAZI U BEOGRAD 2

BEZBEDNOSNI IZAZOVI, RIZICI I PRETNJE **4****Ratni zločini**

GENOCID PROGONI RUANDU 4

MEĐUNARODNA BEZBEDNOSNA SARADNJA **4****EU**

KARL BILT: UBRZANO O UKIDANJU VIZA 4

Iran

DO SADA OKO 140 UHAPŠENIH 5

INSTITUCIJE**VLADA SRBIJE**

VUK JEREMIĆ: FERHAGEN DOLAZI U BEOGRAD

Jun je bio veoma dinamičan mesec za diplomatiju Srbije: bila je tema na sastanku ministara EU, održana je nova sednica Saveta bezbednosti o Kosovu, a predsednik Tadić je u Novom Sadu bio domaćin samita šefova država srednje Evrope. To su bili povodi da u razgovoru sa ministrom spoljnih poslova Vukom Jeremićem „podvučemo crtu”.

Na putu našeg približavanja EU, trenutno najveća prepreka je Holandija. Ima li izgleda da se u tom pogledu nešto promeni i kakvi su Vaši odnosi sa holandskim ministrom inostranih poslova?

Mi smo imali mnogo sastanaka i razgovora, neki su bili dobri, neki manje dobri. Imamo ozbiljna razmimoilaženja kada je reč o punoj saradnji sa Haškim tribunalom. Holandija je ostala jedina zemlja na svetu koja još uvek nije uverena da mi činimo sve da bismo tu saradnju okončali.

Da li ćete se uskoro ponovo sresti sa Ferhagenom?

Da, novi pokušaj da približimo stavove učinimo tokom jula, kada očekujemo njegovu posetu Beogradu. Ne bih, doduše, želeo da predviđam ishod. Za sada nema naznaka da bi holandski stav mogao biti promenjen. Ali, izuzetno je važno da se taj dijalog održava i radujem se što ću uskoro biti u prilici da ministru Ferhagenu budem domaćin u Beogradu.

Gde smo sad? Ima li pomaka u realizaciji naša tri poznata spoljnopolitička prioriteta: približavanju EU, diplomatskoj borbi za Kosovo i promovisanju dobrosusedstva?

Mislim da je prethodna nedelja bila izuzetno indikativna u tom smislu, jer je pokazala da Srbija može da ostvari uspeh na sva ova tri fronta istovremeno.

Počela je dobrom vešću iz Luksemburga – odlukom ministara EU da se zvanično pokrene ubrzani postupak vizne liberalizacije za građane Srbije. Zatim, sredinom nedelje je održana sednica Saveta bezbednosti o Kosovu koja je za nas bila izuzetno uspešna. Nedelja je završene efektno time što je potvrđeno regionalno liderstvo Srbije na samitu u Novom Sadu.

Mnogi su kritikovali našu spoljnu politiku u smislu da se njena tri spoljnopolitička prioriteta međusobno isključuju. Događaji prethodne nedelje su pokazali da to nije tačno, to jest da je moguće postizati istovremeni napredak na sva tri fronta. Naravno, pod uslovom da ste odmereni, pažljivi i uporni.

Kako gledate na „uzbunu” koja se posle posete predsednika Tadića Banjaluci podigla u Federaciji BiH?

Ne bih pridavao previše značaja poslednjim izjavama sarajevskih zvaničnika. Ono što je od daleko veće važnosti jeste to da je situacija u Bosni ostala stabilna i posle izuzetno kontroverzne odluke visokog predstavnika. Smatramo da ta odluka nije pozitivno doprinela ostvarivanju zajedničkih strateških ciljeva svih potpisnika Dejtonskog sporazuma. Međutim, način na koji je reagovala Republika Srpska, uz punu podršku Srbije, doprineo je stabilizaciji prilika.

Govoreći u Savetu bezbednosti, naglasili ste da, dok se čeka izjašnjavanje Međunarodnog suda pravde, treba rešavati životna pitanja svih građana na Kosovu. Šta to praktično znači?

Znači da je neophodno da pronađemo način da, ostavljajući po strani suštinske razlike o budućem statusu Pokrajine, kroz mehanizme dogovorene u Savetu bezbednosti, uložimo istinski napor da bi se rešili konkretni problemi građana Srbije koji žive na Kosmetu. Tu naravno mislim na građane srpske, albanske i svih drugih nacionalnosti. U Pokrajini su veoma teške pre svega ekonomske, ali i sve druge prilike, i moramo naći način da radimo na njihovom poboljšavanju.

Da li je to naišlo na razumevanje albanskih lidera?

Sudeći po nastupu Skendera Hisenija, koji je u Savetu bezbednosti govorio kao privatno lice, uz striktno poštovanje procedure, to se ne može reći. Bio je izuzetno agresivan i mislim da je to iznenadilo sve, čak i one koji u principu podržavaju Prištinu u međunarodnoj areni. Ali ostavimo malo vremena da se slegnu strasti. Smatram da postoji prostor za saradnju, naravno ne na način koji dovodi u pitanje naš suštinski princip nepovredivosti suvereniteta i teritorijalnog integriteta Srbije.

U ovome značajno može da nam pomogne međunarodna zajednica. Njeno prisustvo u Pokrajini je dobilo podršku Saveta bezbednosti. Tu mislim na rekonfigurirani Unmik i na Euleks – kroz koje možemo da saradujemo u rešavanju konkretnih problema na terenu.

Da li smo međunarodnoj zajednici pružili dovoljno uverljivih argumenata da bi novi pregovori o statusu Kosova doneli svrsishodnije rešenje?

Mislim da u ovom trenutku ne postoji spremnost kod jednog značajnog broja međunarodnih činilaca da se sa takvim procesom počne. Ne verujem da će to biti moguće sve dok ne dođe do odluke Međunarodnog suda pravde.

Očekujemo da će sud oceniti da je odluka o jednostranom proglašenju nezavisnosti doneta uz kršenje međunarodnog prava. Nakon toga, ne verujem da će ijedna nova zemlja priznati Kosovo, niti da će bilo koja međunarodna organizacija pristati da razmotri molbu Prištine za članstvo. U takvim okolnostima Priština će se naći u „bestežinskom stanju” iz koga će jedini put voditi kroz sobu u kojoj je pregovarački sto. Kada se to desi, nadam se da će se sa tim složiti i međunarodna zajednica i da će se otvoriti novi statusni dijalog. Srbija će biti spremna.

Kako u tom kontekstu gledate na nedavne pokušaje da se pokrene novi talas priznavanja Kosova?

To je ono što nas brine: u poslednjih nekoliko nedelja bio je očigledan veliki pritisak na mnoge zemlje širom sveta da to učine. Cilj je da se uveća „masa” priznanja, kako bi presuda Međunarodnog suda pravde bila dočekana u kontekstu promenjene realnosti – na primer, da je preko pola sveta do tada priznalo Kosovo. Ti pritisci se nastavljaju, mi im

pariramo onako kako znamo i umemo i dosad smo u tome bili uspešniji nego što je iko mogao da očekuje.

Politika: <http://www.politika.rs/rubrike/Politika/Ferhagen-dolazi-u-Beograd9.lt.html>

BEZBEDNOSNI IZAZOVI, RIZICI I PRETNJE

RATNI ZLOČINI

GENOCID PROGONI RUANDU

Kalkista Kalimanzira (54), bivši vršilac dužnosti ministra unutrašnjih poslova Ruande, svesno je pre 15 godina poslao pod mač Hutua na desetine hiljada pripadnika rivalskog plemena Tutsi. Spora ali dostižna pravda ove sedmice ipak je sustigla Kalimanziru.

Međunarodni krivični tribunal za Ruandu (MKTR) osudio je ove sedmice Kalkista Kalimanziru na 30 godina zatvora zbog „izazivanja genocida i aktivnog podstrekavanja” Hutu sledbenika na masakr Tutsija od aprila do juna 1994. godine. U strašnoj letnjoj klanici na ekvatoru tom prilikom umrlo je preko 800.000 ljudi, žena i dece. Gonjen grižom savesti zbog pokolja u koji je gurnuo Tutsije na brdu Kabije na jugu Ruande, odakle je i sam poreklom, Kalkista Kalimanzira se 2005. godine dobrovoljno predao MKTR: tročlano veće okončalo je istragu tri godine kasnije, dok je presuda izrečena u ponedeljak u Aruši.

Savet bezbednosti UN je aprila 2000. godine priznao odgovornost što nije zaustavio genocid u Ruandi. Ondašnji šef mirovnih operacija UN i kasniji generalni sekretar UN Kofi Anan priznao je svojevremeno da oseća „ličnu odgovornost” što nije učinio više da spreči pokolj u Ruandi. Region centralne Afrike, posebno oblast duž granice DR Konga i Ruande, i danas potresaju sukobi Hutua i Tutsija koji nisu zaboravili genocid 1994.

U međuvremenu, Međunarodni krivični tribunal za Ruandu, osnovan 1994. godine, tokom 15-godišnjeg rada osudio je tek 38 vinovnika, od kojih je šest pušteno na slobodu. Odlukom Saveta bezbednosti UN Međunarodni krivični tribunal treba do kraja ove godine da okonča sve sudske sporove (ukupno još dvadesetak) i 2010. godine obustavi rad zbog isteka UN mandata.

Politika: <http://www.politika.rs/rubrike/Svet/Genocid-progoni-Ruandu.lt.html>

MEĐUNARODNA BEZBEDNOSNA SARADNJA

EU

KARL BILT: UBRZANO O UKIDANJU VIZA

Karl Bilt, šef švedske diplomatije, najavio je danas u Briselu plan za predstojeće šestomesečno predsedavanje Savetu EU koje njegova zemlja preuzima 1. jula i između ostalog rekao da će se pitanje vizne liberalizacije rešavati po hitnom postupku.

„Nadamo se da će shodno ispunjavanju uslova Evropska komisija ubrzo izraditi predlog za viznu liberalizaciju onih zemalja koje budu zadovoljile kriterijume, a mi ćemo onda postupati ubrzano, jer na Balkanu je sve hitno”, kazao je Bilt koji je objasnio da se u regionu zapadnog Balkana malo šta događa prema redovnoj proceduri. On nije pominjao pojedinačno države kojima će biti ukinute vize, ali nije tajna da je reč o Makedoniji, Srbiji i Crnoj Gori.

Kada je reč o eventualnom aktiviranju Prelaznog sporazuma sa Srbijom, švedski diplomata ocenio je da je Srbija ostvarila veoma veliki napredak u saradnji s Haškim tribunalom i dodao da su tim povodom ministri spoljnih poslova EU imali veoma opširne razgovore.

„Izveštaj Serža Bramerca, glavnog tužioca tribunala, potvrdio je suštinski napredak u saradnji Beograda, ali videćemo da li će to dovesti do aktiviranja sporazuma. Međutim, smatram da je veoma važno što će se ovo pitanje nalaziti na dnevnom tokom našeg predsedavanja”, objasnio je Bilt. On je napomenuo da, bez obzira na to šta će biti sa Prelaznim sporazumom, Srbija treba da izruči preostalu dvojicu haških optuženika.

Što se tiče Kosmeta, švedski ministar smatra da uprkos činjenici da ne postoji jedinstven stav u EU prema tom pitanju neće biti problema za švedsko predsedništvo da nastupa u ime EU.

Upitan kakav je odnos švedskog predsedništva prema budućem proširenju EU, Bilt je kazao da će biti nastavljeni pregovori sa Turskom i Hrvatskom.

Politika: <http://www.politika.rs/rubrike/Politika/Bilt-Ubrzano-o-ukidanju-viza.lt.html>

IRAN

DO SADA OKO 140 UHAPŠENIH

Policija je uhapsila oko 140 iranskih političara, univerzitetskih profesora, studenata i novinara od početka protesta zbog rezultata predsedničkih izbora.

Dnevnik "Etemad", koji je blizak reformskim snagama, danas je objavio spisak na kojem su imena 71 novinara i zvaničnika koji su učestvovali u kampanji opozicionog kandidata Mir-Hoseina Musavija. Na sajtu Musavija se navodi da je 70 univerzitetskih profesora i članova islamskih udruženja studenata uhapšeno nakon jučerašnjeg sastanka sa tim

opozicionim liderom.

Iranske vlasti su saopštile da su uhapšena dva strana novinara koji su radili za američke medije.

U Iranu su 12. juna održani predsednički izbori, na kojima je ponovo izabran Ahmadinežad. Musavi je optužio Ahmadinežada da je pokrao izbore i zatražio ponovno glasanje.

Iranska opozicija dve nedelje održava proteste zahtevajući nove izbore. Tokom tih protesta 17 ljudi je poginulo u sukobima sa policijom.

Vrhovni iranski verski vođa Ali Hamnei izjavio je juče da vlasti neće popustiti pred pritiscima da se ponove predsednički izbori u toj zemlji.

Lider opozicije u Iranu Mir Husein Musavi danas je rekao da ga pretnje neće sprečiti da se izbori za prava Iranaca.

"Ništa me neće sprečiti da ostvarim prava za iranski narod... bilo da je reč o ličnim interesima ili strahu od pretnji", naveo je Musavi u izjavi objavljenoj na sajtu njegovog lista "Kalemeħ".

On je rekao da je spreman da dokaže da su se "izborni prestupnici pridružili podstrekačima nedavnih nemira i prolili krv".

Bivši premijer i umereni konzervativac je rekao ranije danas da je "pod pritiskom" vlasti da povuče zahtev o poništavanju predsedničkih izbora, održanih 12. juna, na kojima je pobedio predsednik Mahmud Ahmadinežad.

Musavi je ponovo pozvao građana Irana da nastave da osporavaju izbore mirnim putem, "u skladu sa zakonom i principima islamske revolucije".

B92:http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2009&mm=06&dd=25&nav_id=367863&nav_category=78&order=hrono